

Bruselj, 22. maj 2025
(OR. en)

9305/25

POLCOM 100
COMER 82
UD 117
COHOM 81
DELECT 63

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 21. maj 2025

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: C(2025) 3066 final

Zadeva: DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../...
z dne 21.5.2025
o spremembi Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

Delegacije prejmejo priloženi dokument C(2025) 3066 final.

Priloga: C(2025) 3066 final

Bruselj, 21.5.2025
C(2025) 3066 final

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

z dne 21.5.2025

o spremembi Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE DELEGIRANEGA AKTA

Cilj Uredbe (EU) 2019/125 (v nadaljnjem besedilu: Uredba) o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje¹, je v državah zunaj EU preprečevati smrtne kazni na eni strani ter mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje na drugi strani.

Uredba razlikuje med:

— blagom, ki je v svoji osnovi namenjeno zlorabi in se z njim nikakor ne sme trgovati (Priloga II), ter

— blagom, ki se lahko uporablja zakonito, na primer oprema za kazenski pregon (Priloga III) in blago za terapevtsko uporabo (Priloga IV).

Trgovina z blagom s seznama v prilogah III in IV je pri izvozu iz Evropske unije ali tranzitu skozi njo oziroma pri dostavi v tretjo državo kot rezultat posredniških storitev ali tehnične pomoči pod učinkovitim nadzorom.

Uredba je bila zasnovana kot „živ instrument“, ki vključuje mehanizme, ki Evropskemu parlamentu, Svetu in Komisiji omogočajo, da se skupaj odzovejo na spremembe na mednarodnem varnostnem trgu ter v naravi uporabe in zlorabe opreme za kazenski pregon ter obravnavajo tehnološki razvoj v trgovini.

Seznam blaga, opisanega v Uredbi, je treba posodabljeni, da bi na eni strani ustrezal spremembam na mednarodnem varnostnem trgu, na katerem pogosto prihaja do tehnološkega in tržnega razvoja, na drugi strani pa spremembam pri uporabi in zlorabi opreme za kazenski pregon, kot je navedeno v poročilu Komisije o pregledu iz leta 2020². Da bi uredba še naprej ustrezala svojemu namenu, se mora odzivati tudi na nastajajoče trende in izzive, ki so bili v zadnjih letih ugotovljeni v zvezi z mučenjem in grdim ravnanjem brez odvzema prostosti v okviru zatiranja miroljubnih protestov. V zadnjih letih organi kazenskega pregona v nekaterih državah redno zlorabljajo tako imenovano manj smrtonosno orožje, vključno s solzivcem, vodnimi topovi in gumijastimi naboji, da bi zatrli nestrinjanje in utišali miroljubne protestnike, kar je prispevalo k vse večjemu številu hudo poškodovanih ali ubitih državljanov. Protestniki v nekaterih delih sveta so vse pogosteje žrtve pretirane, nezakonite ali nepotrebne uporabe sile³.

Sedanji seznam blaga je bil nazadnje posodobljen z Uredbo (EU) 2016/2134 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2016 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1236/2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje⁴.

Ta delegirani akt predstavlja spremembe seznama blaga, opisanega v prilogah II in III. Priloga II vsebuje blago, ki je *praktično uporabno zgolj* za izvršitev smrtne kazni, za mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. Priloga III zadeva

¹ UL L 30, 31.1.2019, str. 1. Uredba Sveta (ES) št. 1236/2005 z dne 27. junija 2005 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (UL L 200, 30.7.2005, str. 1), ki je bila večkrat spremenjena, je bila nato kodificirana z Uredbo.

² COM(2020) 343 final z dne 30. julija 2020.

³ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/07/protect-the-protest/>.

⁴ UL L 338, 13.12.2016, str. 1.

določeno blago, ki bi se *lahko* uporabilo za mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje:

blago, ki se v osnovi uporablja za namene kazenskega pregona;

blago, ki glede na svojo obliko in tehnične lastnosti pomeni resno tveganje za uporabo za mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje.

Delegirani akt prepoveduje orožje, naprave in opremo za razširjanje kemičnih snovi za onesposobitev ali dražilnih kemičnih snovi ter nekaterih sorodnih snovi, ki ni primerno za to, da bi ga organi odkrivanja in pregona uporabljali za obvladovanje oseb, obvladovanje nemirov ali za samozaščito. Delegirani akt poleg tega prepoveduje blago, pri katerem obstaja velika nevarnost povzročanja bolečin ali trpljenja, ki je tako hudo, da lahko pomeni mučenje ali kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje.

Spremembe temeljijo predvsem na sklepih poročila Komisije iz leta 2020 v zvezi z obsegom blaga⁵, delu neformalne skupine strokovnjakov Komisije za izvajanje Uredbe, poročilih posebnega poročevalca ZN za mučenje⁶ in organizacij, ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic, ter na ustreznih mednarodnih standardih na tem področju⁷. Standardna minimalna pravila ZN za ravnanje z zaporniki (revidirana leta 2015 in imenovana pravila Nelsona Mandele) na primer prepovedujejo uporabo sredstev prisile, ki so sama po sebi ponižujoča ali boleča, saj ne izpolnjujejo nobenega zakonitega namena kazenskega pregona, ki ga ni mogoče doseči s standardnimi sredstvi za vklepanje rok ali nog, kar pojasnjuje vključitev verig za vklepitev več oseb v Prilogo II, čeprav so bile prej vključene v Prilogo III.

2. POSVETOVANJA PRED SPREJETJEM AKTA

Člen 29(4) Uredbe določa, da se „Komisija [...] pred sprejetjem delegiranega akta v skladu s členom 22(4) Uredbe (EU) 2016/1076 posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenuje vsaka država članica, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu o boljši pripravi zakonodaje z dne 13. aprila 2016“⁸.

V uvodni izjavi 46 Uredbe je navedeno, da je „zlasti [...] pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje“.

Poleg tega je v uvodni izjavi 48 Uredbe navedeno: „če bi se Komisija odločila, da se s skupino posvetuje pri pripravi delegiranih aktov, bi morala to storiti v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje“.

⁵ COM(2020) 343 final z dne 30. julija 2020.

⁶ Posebni poročevalec ZN za mučenje, „uporaba sile brez odvzema prostosti in prepoved mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja...“, dokument ZN, A/72/178, 20. julij 2017: „Vsaka uporaba sile brez odvzema prostosti, ki nima zakonitega namena (zakonitost) ali je nepotrebna za doseganje zakonitega namena (nujnost) oziroma povzroča prekomerno škodo v primerjavi z želenim namenom (sorazmernost), je v nasprotju z uveljavljenimi mednarodnimi pravnimi načeli, ki urejajo uporabo sile s strani uslužbencev organov kazenskega pregona, in pomeni kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje“.

⁷ Standardna minimalna pravila ZN za ravnanje z zaporniki (pravila Nelsona Mandele), Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice, Smernice o manj smrtonosnem orožju pri kazenskem pregonu ali Priročnik ZN za učinkovito preiskovanje in dokumentiranje mučenja in drugega okrutnega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (Istanbulski protokol).

⁸ [UL L 123, 12.5.2016, str. 1.](#)

V okviru usklajevalne skupine za preprečevanje mučenja so bila pri pripravi tega delegiranega akta opravljena obsežna večmesečna posvetovanja z vladnimi strokovnjaki držav članic, tudi na sestankih 23. novembra 2023, 6. junija 2024 in 5. decembra 2024.

Osnutek delegiranega akta je bil med 5. marcem 2025 in 2. aprilom 2025 objavljen z namenom pridobitve povratnih informacij deležnikov.

Komisija je skupaj prejela šest prispevkov, od tega tri od zasebnih državljanov, dva od nevladnih organizacij in enega od podjetja.

Na splošno so bile prejete povratne informacije pozitivne. Komisija se je seznanila s prispevki nevladnih organizacij, ki podpirajo njeno pobudo, in predlogi za okrepitev področja uporabe Uredbe, ki bodo obravnavani v prihodnjem poročilu o pregledu uredbe o preprečevanju mučenja. Poleg tega je Komisija ugotovila in obravnavala pripombe podjetja v zvezi s točko iz Priloge III.

3. PRAVNI ELEMENTI DELEGIRANEGA AKTA

Člen 24 Uredbe določa, da se „na Komisijo [...] prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 29 v zvezi s spremembo prilog I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII in IX“ k Uredbi.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) .../...

z dne 21.5.2025

o spremembi Uredbe (EU) 2019/125 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/125 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. januarja 2019 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje¹, in zlasti prvega odstavka člena 24 Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V skladu z Uredbo 2019/125 so prepovedani izvoz, uvoz in tranzit blaga s seznama v Prilogi II, ne glede na poreklo takega blaga. Priloga II vsebuje blago, ki je praktično uporabno zgolj za izvršitev smrtne kazni, za mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje.
- (2) V skladu z Uredbo (EU) 2019/125 se za vsak izvoz blaga s seznama v Prilogi III ne glede na poreklo takšnega blaga zahteva dovoljenje. Priloga III zadeva blago, ki bi se lahko uporabilo za mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje, in sicer blago, ki se v osnovi uporablja za namene kazenskega pregona, in blago, ki glede na svojo obliko in tehnične lastnosti pomeni resno tveganje za uporabo za mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje.
- (3) Seznam blaga iz prilog II in III k Uredbi (EU) 2019/125 je treba stalno posodablјati, da bi se odzvali na spremembe na mednarodnem varnostnem trgu, na katerem pogosto prihaja do tehnološkega in tržnega razvoja, ter na spremembe pri uporabi in zlorabi opreme za kazenski pregon. Prilogi II in III k Uredbi (EU) 2019/125 bi bilo zato treba spremeniti. Za olajšanje uporabe za pristojne organe in gospodarske subjekte bi bilo treba Prilogi II in III k navedeni uredbi nadomestiti.
- (4) Komisija je na podlagi člena 24 Uredbe (EU) 2019/125 pooblaščena za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 29 za spreminjanje prilog k Uredbi.
- (5) Uredbo (EU) 2019/125 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Priloga II k Uredbi (EU) 2019/125 se nadomesti z besedilom iz Priloge I k tej uredbi.

Priloga III k Uredbi (EU) 2019/125 se nadomesti z besedilom iz Priloge II k tej uredbi.

¹ UL L 30, 31.1.2019, str. 1.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 21.5.2025

Za Komisijo
Predsednica
Ursula VON DER LEYEN